

g l a s

slovenske kulturne akcije

Leto VI - 13 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 7. 1959

SLOVENSKI JEZIK, NJEGOV IZVOR IN PISAVA

Skrb za jezik ni zapravljanje časa, razkošje, potrata. Danes še zlasti ali ne sledi, je odvisno od raznih okoliščin: ali utegnem in se mi ljubi ukvarjati se z njim; ali me jezik zanima ali ne; ali sem površen; starokopiten; "samostojen" in uporniški ali pa le preveč navezan na črko pravopisno zakonodaje in mi je duh le-te taj.

Mislím, da je predvsem potrebno vzbuditi zanimanje za ta vprašanja, in to dosežem, če stvarino poglobim in spoznam njeno problematiko. Za nekaterega nižješolca je pravopis kaj preprosta stvar; bolj pa ko se pogloblja v jezik, njegov razvoj in zakonitosti, bolj uvideva neizčrpnost jezikovne življenjske sile in njegovo lepoto; spozna, da se pravi "dobro pisati" vse kaj drugega, kot poznati sedaj veljavna pravopisna pravila. Ne trdim, da pravopis ni potreben, a dati mu je veljavo, ki mu gre: je dogovorjeno sredstvo za ustalitev pismene oblike književnega jezika — kolikor se take stvari sploh dajo ustaliti.

Globlje v jezikovno bit sega pravorečje, a začuda vzbuja mnogo manj pozornosti, je povzročilo manj pravn in vojsk in ima še manjši ugodnega vpliva na zborni govorico, kot jo ima pravpis na pisavo. Ta pojav je vezati s širjenjem splošne izobrazbe: pismena oblika jezika (njegova površina, odblesek globin) je deležna od ljudske šole naprej več pažnje kot govorjena oblika, jezik kot tak. Pravi jezikovni čut — združen ali ne z ustvarjalno močjo; združen ali ne s študijem jezikovne preteklosti in sedanjega položaja — je poseben dar, pa je tudi plod liubezni do materinščine. Kot moreš reči, da obvladaš tuj jezik šele tedaj, ko začutiš njegovega duha. tako je o obvladanju materinščine moči govoriti le pri ljudeh, ki mislijo, govore in pišejo v duhu svojega jezika. Vse drugo — slovnice, slovarji, pravopis — so le pomagala k temu cilju.

Predavanje v petek, 17. julija, bo prikazalo, kako se bistveni pojavi slovenščine zrcalijo v pravorečju in pravopisu književnega jezika. Naslednji večer (petek 31. julija) pa bo obravnaval razvoj in sedanji položaj našega pravorečja in pravopisa: razmerje med izgovorom in pisavo; kako so se vrstile na površju spremembe, medtem ko je bistvo ostalo vloga književnega jezika; naš besedni zaklad in nekaj sodobnih problemov.

A. G.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Literarni odsek

Peti kulturni večer v petek dne 17. julija 1959
v dvorani Slovenske hiše, Ramon Falcon 4158.

KAJ JE IN KAKŠNA JE SLOVENŠČINA
(S posebnim ozirom na pravorečje in pravopis)

Nazori o slovenščini;
Razvojne tendence;
Lingvistične značilnosti z njih pravorečnimi in pravopisnimi odsevi.

Predava prof. Al. Geržinič

Drugi del bo predavatelj podal na šestem kulturnem večeru, ki bo dne 31. julija 1959 ob 19.30 na Ramon Falcon 4158.

"Očitno, zdvajanje mora biti, ali lepše, ali, neskončno lepše je plavati na kipečih valovih mogočne narodne življenjske sile, nego stati ob strani brez vere, brez moči in brez živega, pozitivnega, osrečujočega smisla, kakor je usojeno vsem, ki so se odtujili ali tudi samo v misli odrekli svoji narodnosti, četudi zaradi najspostljivejše — utopije."

(J. Vidmar,

Kulturni problem slovenstva (1932), zaključek, str. 93).

"Vsako desetletje izgubimo nekaj slovenskih besed in jih nadomestimo s srbskohrvatskimi ali tistimi ruskimi in češkimi, ki si jih je izposodila srbohrvaščina. To se zgodi podzvestno, brez vidnega prehoda, tako da izobraženec misli, da govori slovensko, in resnici pa rabi srbskohrvatske besede. Časnikarski jezik se je odmaknil od slovenščine mnogo dalje, kakor se je izrekla celo večina Srbov in Hrvatov v anketi, ki jo je glede opustitve slovenskega jezika razpisala goriška Veda 1912. Časniki so nezavestno in brez hrupa že davno storili to, kar so šele l. 1913 želeli nekateri jugoslovenci kakor dr. Jos. Sernek, Miha Vošnjak in dr. Plešič: naj bi slovenščina izločala one besede, ki se povsem razločujejo od hrvatskih izrazov, za katere pa imamo nadomestila v drugih slovenskih in hrvatskih besedah. (Veda III. 1913).

(Dr. A. Breznik, O časnikarski slovenščini, Dom in svet, 1933, str. 72).

Šesti kulturni večer
bo v petek dne 31. julija
ob 19.30 v dvorani Slov. hiše
na Ramon Falcon 4150.

Predaval bo

Prof. Alojzij Geržinič in sicer drugi del predavanja:

KAJ JE IN KAKŠNA JE
SLOVENŠČINA

T I S K A S E :

DANTE
BOŽANSKA KOMEDIJA
PEKEL

Prevedel Tine Debeljak

Prvi juljski večer je odkril našo žejo po Prešernu in jo vsaj deloma in začasno potolažil. To je velika zasluga Gledališkega odseka. Prav tako smo mu hvaležni za iskanje nove oblike podajanja.

Zamisel večera, njega kompozicija, zasedba vlog in izvedba so spet prikazale veličino Prešernovega genija; mogoče bolj s pomanjkljivostmi in perspektivami, ki so jih odpirale, pa ne izpolnile, kot s tem, v čemer so uspele. Razporeditev na prireditvi opravičuje sklep, da nedostaki niso izvirali iz kake odtujenosti Prešernovemu duhu, marveč od tod, ker zamisel še ni dozorela; ker je bil stik s poetom prekratek; ker se mu duše izvajalcev niso dovolj odprle; ker njegova beseda ni padla na dno srca, da bi od tam izletela vsa polna in živa. Dejal bi, da je vsakdo od nastopajočih začutil po eno značilnost pesnikove duše (P. Eiletzeva duhovno urejenost, M. Jeločnikova notranjo dialektiko, J. Rus idealizem, N. Smersujeva toplo prizadetost, N. Jeločnik preprosto enovitost, M. Nose človeško predanost, M. Debečeva pesimizem) in si jo vzel za vodnico, medtem ko je Prešeren vse "preživo sree", polet duha in klasično vezana beseda.

Jeločnikova zasnova (jutro — poldan — večer, z dvema intermezzoma in epilogom) je videti plodna in začetek — prihajanje oseb, njih dialogi, razvrstitev in nemo sodelovanje — je bil obetajoč poganjek; pozneje je naše pričakovanje uplahnilo. Gibanje, skupinske kombinacije, menjavanje solistov, nakazovanje in slikanje; psihološko, realistično in stilizirano (!) zamišljeni načini podajanja — vse to skoro ni dajalo plastične resonance verzni muziki. Novost je prinesel le tisti del uvoda h Krstu, v katerem so solist in zbor uspešno izvedli nekako fugirano ilustracijo pripovedovanega dogajanja.

Tako je tekstu na splošno manjkalo notranje in zunanje sozvočje. Čutilo se je, da se še ni dobro "ulegel", motile so nedoslednosti v moderniziranju jezika, slabila ga je tudi večkrat površna artikulacija. Pomanjkljiva zvočnost je bila gotovo posledica preutrujenosti nastopajočih.

Scenski okvir (arh. M. Eiletz) je bil skladno ubran.

Kljub vsemu je večer marsikaj nudil. Bil je potreben in koristen in odpira nove možnosti v vestnem delu Gledališkega odseka.

Večer je začel predsednik R. Jurčec z naslednjimi glavnimi mislimi: (Prešeren ni samo prvi slovenski pesnik in prvak; bil je čudovit vzrok slovenstva, ki je ob rojstvu rodilo genija, ki se je postavil v zbor vodilnih duhov človeštva. Pesnik je last naroda, genij je last človeštva in njega veličina je tem višja, čim bolj se iz narodnega okvira dvigne. Danes že malokdo gleda na Goetheja, Shakespeara, Cervantesa ali Tolstoja in Dostojevskega kot velike duhove samo svojega naroda. Genij nima meja, ker je pričevalec Resnice in Lepote, ki niso samo narodne, ampak božje vrednote.

Sporod je obsegal: *Odmev*: Pevcu; *Jutro*: Kdor jih bere, Ukazi, Dohtar, K slovesu. Nezakonska mati; *Pravljicar*: Hčere svet, Neiztrohnjeno srce; *Poldne*: Je od veselja časa, Sonetni venec. Ni znal molitve; *Grenkost*: Slovo od mladosti, Sonetje nesreče; *Večer*: Velika, Togenburg, Memento mori; *Glorija in oznanilo*: Uvod h Krstu, Zdravica.

Nastop je bil na odru kolegija frančiškank misijonark.

A. G.

Četrti kulturni večer. Izza kulis je nudil mnogo zanimivih misli in pobud. Tokrat objavljamo izveček iz poročila vodje Glasb. odseka prof. Geržiniča.

KAKO JE Z NARODNO PESMIJO?

"...Pač pa je občutiti stik s poslušalci: med odrom in dvorano se pretakajo medsebojna hvaležnost, spoštovanje, spodbude. Za kulisami potrkata tudi marsikatera misel iz občinstva. Eni od teh, pogosti obiskovalci, bi posvetil teh osem minut, ki mi jih še ostane.

"Narodno pesem dajajte! Narodno pesem!" To je ta misel.

Kako je z narodno pesmijo? Pri uživanju ljudskih izdelkov so psihološke sestavine precej drugače razvrščene in količinsko vsorazmerjene kot pri uživanju "visoke" umetnosti. Primerjajmo razstavo panjskih končnic pa razstavo impresionistov; ogledovanje kmečkih naselbin, domov, pohaštev pa ogled Plečnikovih urbanističnih zamisli, stavb, ureditve prostorov! Vse drugače sodelujejo pri eni in pri drugi vrsti znanje, srce, okus, občutje narodne pripadnosti, estetska zahtevnost in zadoščenje. Dobe racionalizma in individualizma ljudsko umetnost prezirljivo zavračajo. Nasprotni val pride z romantičnimi dobami; te postavljajo narodno snovanje kot vir navdiha in nedosežen vzor; umetniki občudujejo njega svežo preprostost in iščejo v njem narodno dušo. Zanimivo pa je, da izkaže ljudskemu blagu pravo spoštovanje šele znanstveno usmerjen rod; ta šele nabira ljudske izdelke take, kakršni so prišli iz preprostih ust in rok; nimajo pa taki znanstveniki več tiste navdušenosti kot umetniki. Romantični umetnik "snaži" ljudske umetnine, jih prepoji s svojo oblikovalno silo. Tako nastajajo Lepe Vide in zbirke narodnih pesmi v harmonizaciji M. Hubada. Je Lepa Vida narodna ali Prešernova pesem? Je N'mav čez izaro narodna ali Hubadova?

Do zožitja obeh zvrsti pride pa tudi po nasprotni poti: kadar cepi umetnik svoj vidik z ljudskimi elementi in načini oblikovanja. Tako je ustvaril Prešeren Soldaško, Judovsko dekle, Luna sije, celo tragičnega Ribiča; tako so včasih delali klasiki, pogosto pa romantiki, pri nas zlasti čitalniški komponisti Flajšman, Hajdrih, Ipavec.

Izven teh dveh možnosti nastajajo umetnine, v katerih šele tujci in poznejši rodovi odkrivajo skupni vir, ki sta se iz njega napajala individualna in ljudska, skupnostna umetnina.

Kako je z narodno pesmijo na koncertnem odru? Splošno poznanim napevom so prireditelji dali harmonsko podlago in tej

— Glasilo slovenskih cirilmetodarjev "Nova pota" ne objavlja več prispelkov Edija Kocbeka, ki prevaja zdaj v slovenščino dela pisatelja Maupassanta. Ni znano, ali je uredništvo revije odklonilo Kocbekovo sodelovanje, ker je prav Maupassant s svojimi deli poleg Zolaja glavni predstavnik naturalizma.

— V Genovi je umrl ustanovitelj sodobnega lutkovnega gledališča, Podreca. Po prvi svetovni vojni je zaslovel po vsem svetu in je bil tudi osebni prijatelj komponistov Ravela, Stravinskega in Milhauda, ki so pisali glasbo za njegove lutke. Lutke so imele naravno človekovo velikost. Podreca je z njimi uprizarjal tudi opere, zlasti je bila znana njegova izvedba Rossinijeve Seviljski brivci. Predelal je

za lutke tudi Mozartove opere, posebno opero Don Juan. Pozneje se je njegovo gledališče razdelilo na več skupin, ki so jih vodili njegovi bratje. Družino Podreccov je bila doma iz Čedad in je slovenskega rodu; listi pišejo, da je Čedad znan kot demovina lutk.

— Srbska akademija znanosti napoveduje slovar, ki bo vseboval 21 tisoč srbskih, hrvatskih in slovenskih botaničnih izrazov in 14 tisoč tujih; angleških, nemških, ruskih, z etimološkimi razlagami. Veliko delo, nekaka enciklopedija botanične stroke je sad dvajsetletnega zbiranja D. T. Simonovića.

— Igor Torkar je mlajši slovenski dramatik, ki je zelo plodovit, toda s svojimi deli nima sreče. V ljubljansko Dramo je prodril sa-

nikakor niso vzor fantje na vasi. Radi se ponašamo s štiriglasjem, a to pri nas ne more biti dosti starejše kot sto let in je po večini zelo priproste vrste, odgovarjajoč osnovnim akordom harmonike na gumb. Večglasje samo po sebi ni nujno najlepša možnost. Cerkev s tisočletno izkušnjo in čutom za lepoto in primerenost postavlja na prvo mesto liturgične glasbe enoglasni koral, potem šele večglasni stavek v slogu Palestrine in Gallusa ali strogo polifonijo à la Bach, Händel.

Tudi na to je pomisliti: ljudska pesem je izraz določenega okolja, običajev, razpoloženja, tradicije in le tam in tedaj cvete in duhti kot poljska cvetica. Utrgana, prirejena, prenesena v koncertno dvorano, izročena v poustvarjanje šolanim pevcem in dirigentom zgubi naravno lepoto in tega redno ne more nadomestiti še taka popolnost zbora in spretnost priredbe. Na svoj način se to zrcali v občutku in izjavah poslušalcev: to pa že niso več narodne pesmi.

Nekatere moti alpska motivika, češ to so koroške, tirolske, bavarske melodije, znak in ostanek našega dolgega podložništva. Vemo pa, da so elementi narodne umetnosti zelo gibljivi in da romajo preko kontinentov in dajejo gradiva za stotere inačice. Tako je z napevi, ritmom, harmonijo narodne pesmi. Vendar pri duhovno živih narodih to ni ovira za pristnost in izvirnost tega, kar se sčasom udomači, toliko bolj, ker gre pri narodnih pesmih za neločljivo celoto besedila in melodije, ali celo še kretanj in gibanja. Ne verjamem, da bi se ob južnem in vzhodnem robu bolj izražal naš narodni značaj kot na Koroškem, pač pa je verjetno ob robovih ohranjene več starine kot na Kranjskem.

Motivi pa romajo tudi iz umetne glasbe in poezije v ljudsko; to so "ponarodele". Včasih je težko določiti, ali je stvar prišla od spodaj navzgor ali od zgoraj navzdol (prim. polemiko okoli Jenkovega Naprej zastava slave!). Za izvirnost pa tudi to vprašanje nima večjega pomena.

Da se vrnemo h Glasbenemu odseku Kulturne akcije: njegovo poslanstvo po mojem ni v prvi vrsti gojenje narodne pesmi. To vrše vsi naši zbori; predvsem pa živi ta pesem še po mnogih družinah in družbah. Je to velika stvar za ljudi v tujini in za čas, v katerem narodna umetnost izumira.

Prva naloga Glasbenega odseka Kulturne akcije se zdi, da je gojenje komorne glasbe, v tej čim več slovenske in v tej čim več še ne izvajanih, novih skladb. V njih more živeti — kot sem prej nakazal — po svoje tudi naša narodna pesem kot odmev slovenske narodne duše.

mo enkrat, vendar je bil odmev zelo slab. Zato je svojo novo dramo Delirij dal v izvedbo Mestnemu gledališču in je režiral prvak ljubljanske Drame Stane Sever, ki je tudi igral glavno vlogo. Tudi to delo je kritika odklonila; Marijan Brezovar se v Naši sodobnosti vprašuje, kako je mogel Sever prevzeti odgovornost za uprizoritev takega dela.

— Jeseni bo izšel pri Slovenski Matici drugi zvezek Zgodovine slovenske književnosti. Napisala sta ga A. Slodnjak in L. Legiša.

— Letošnji gledališki festival v Ljubljani bo nekoliko krajši kot so bili dosedanj. To bo sedmi in bo trajal od 30. junija do 12. julija. Večji del prireditev bo v Kri-

žankah. Od ramatskih del so na sporedu Držičev "Dundo Maroje" in "Poslednji dnevi Sokrata" v izvedbi Eksperimentalnega gledališča. Ob Ljubljani bodo priredili opere "Aida", Zagrebčani pa "Koriolana" in "Carmen". Zagrebčani bodo tudi priredili izvedbo Mlakarjevega baleta "Vrag na vasi" in balet iz Reke bo podal "Žetev". Poseben folklorni večer pripravlja folklorna skupina "France Marolt". Gostovala bo tudi Filharmonija iz Londona, in na Večeru jugoslovanskih solistov bodo nastopili pevc, ki sodelujejo na tujih odrih. V času festivala bo v Ljubljani Tretja mednarodna grafična razstava, v Narodni galeriji bo razstava slovenskih srednjeveških fresk, v Univerzitetni knjižnici pa razstava, ki bo prikazala razvoj slovenske grafike.

UMRL JE DR. BOGOMIL VOŠNJAK. — V Washingtonu je umrl dr. Bogomil Vošnjak, slovenski kulturni delavec in politik. Pokojni je bil zelo delaven slovenski publicist. Bil je tudi profesor na ljubljanski univerzi. Zlasti med prvo svetovno vojno je napisal mnogo del, ki so svet poučila o položaju in stremljenjih Slovencev. Bil je član Zgodovinskega odseka Slovenske kulturne akcije in je prispeval daljšo razpravo o zgodovini krfske deklaracije v Zbornik zgodovinskih razprav, ki je pravkar izšel. Ob nastanku Slov. kult. akcije je bil med prvimi, ki je njeno ustanovitev najprisrčnejše pozdravil. Naša ustanova bo svojega velikega sodelavca in prijatelja ohranila v najlepšem spominu.

Arh. Viktor Sulčič je v ponedeljek 29. junija odprl razstavo svojih akvarelov v galeriji Witcomb, v Buenos Airesu. Slovesnosti se je udeležilo mnogo rojakov in argentinskih gostov, ki so umetniku iskreno čestitali. Razstava je bila odprta štirinajst dni.

— V okviru petkovih "Koncertov opoldne" je v petek dne 10. julija nastopila altistka Franca Golob. Spored je zajemal kompozicije Händela, čigar dvestoletnico smrti slavi letos ves kulturni svet. To je bil sedaj že drugi nastop slovenske pevke v okviru teh proslav v Buenos Airesu. Koncert je bil lepo obiskan in je pevka žela velik, lep uspeh.

odmevi

"Slovenska pot" (VI., štev. 1/3) objavlja poročilo o knjigi Mirka Kunčiča "Gorjančev Pavlek", kot ga je napisal Lojze Novak. Med drugim pravi:

"Ne vem, iz kakšnih razlogov je Slovenska kulturna akcija izdala to Kunčičevo delo, to zgodbo, v kateri se naš pesnik in pisatelj po tolikem času spet vrača med nas z novim velikim tekstom. Rečem, z velikim tekstom, kajti to delo zasluži to oznako. Zdi se mi pa, da to ni zgolj slučaj. Nedvomno je, da Kunčič zasluži, da mu damo častno mesto na naših knjižnih policah, in S.K.A. se je kot vodilna kulturna ustanova v zamejstvu oddolžila njemu kot pisatelju, ki je kakor v razkošni žetvi nagrabil polno prgišče lepote in toplote na naših livadah in gorah za naše najmlajše... Mnenja sem, da Kunčič še hrani polno perišče lepote, prežete z veliko ljubeznijo do "prelepega sveta naših pravljic in bajk"... Slov. kult. akcija je ujela korak časa, prvi korak je storjen... In še vprašam, ali res ni bilo mogoče, da bi s skupnimi močmi založništvo izdalo vsaj eno tako knjigo letno, ki bi govorila mladim srcem?... Gorjančev Pavlek je dovršena umetnina, ki živi, trepeti, utriplje kakor nevidna srčna žila in povezuje delo od prve do zadnje strani v homogeno enoto s tiho zbranostjo toplih čustev..."

doma in po svetu

— Lenineve knjižne nagrade so razdelili v Moskvi. Letos so jih dobili: Nikolaj Pogodin za dramsko trilogijo: "Človek s puško"; "Kremeljski zvon", in "Tretja patetična"; kazanski pisatelj Muhtov Avezov je dobil nagrado, ker je prevedel v kazashčino dela Shakespeara, Puškina, Gogolja in še nekatere druge ruske in tuje klasike; Hačaturjan je prejel Lenino glasbeno nagrado za balet "Spartak", Vasilij Solovjev pa za solo-speve; nagradjen je bil tudi že tri leta pokojni režiser Dovčenko in sicer za svoje filme.

— V Rusiji ima zelo velik uspeh roman, ki ga je napisal Pavel Nilin: Prva ljubezen Inocentija Toporova". Knjiga je dejansko velika humoreska na razmere v sedanjosti Rusiji.

— Izšel je 11. zvezek Slovenskega etnografa, ki ga izdaja Etnografski muzej v Ljubljani in sta urednika Boris Orel ter Milko Matičetov. P. Štrukelj obravnava pranje perila v ljubljanski okolici, L. Sušnik objavlja razpravo: O žganjekuhi v Breznici pod Lubnikom, A. Baš piše o poznosrednjeveški umetnosti na Slovenskem, dočim hrvatski sodelavec Kus-Nikolajev razpravlja o biološki kvaliteti v morfogenezi hrvatske narodne noše. S področja duhovne kulture piše I. Grafenauer o zvezi slovenskih ljudskih pripovedk z rezijskimi. N. Kuret piše o ljudskem gledališču pri Slovencih, prof. L. Stanek pa razlaga variante prleške pesmi o študentu "Dere sem še nali bija". Na koncu je mnogo poročil o kongresih in knjižne ocene. V uvodniku tega zvezka izraža Matičetov željo, da naj bi se Etnološko društvo in Zveza društev folkloristov združila v eno samo organizacijo, ker je njun delovni program močno podoben.

— Pisatelj Ferdo Kozak, ki je bil tudi dramatik, je zapustil rokopis drame Punčka, ki jo je ljubljansko gledališče uprizorilo za prvo obletnico pisateljeve smrti. Kritiki Vladimir Kralj delo in njega izvedbo zelo hvali in meni, da je drama eno najboljših del v slovenski literaturi.

— Poborniki evropske misli so imeli svoj kongres v Trstu. Zasedanje je bilo v tržaškem gleda-

lišču in je trajalo od 7. do 10. maja. Kongres je organiziralo Središče za evropsko sodelovanje, ki ima svoj sedež v Rimu. Tržaški kongres je bil tretji.

— Julija bodo začeli snemati v Jugoslaviji italijanski film "Hannibal", v katerem bo igral glavno vlogo Victor Mature. Jugoslovanska vlada bo dala za snemanje na razpolago 3000 konj in 10.000 vojakov. V filmu bo nastopilo 25 slonov.

— Firenze so italijanske Atene in glavne italijanske literarne struje so se porodile v revijah, ki so se ustanovljale v Firencah. Sedaj je mlajši rod italijanskih pisateljev v Firencah ustanovil revijo "I quaderni della crisi". Že naslov pove, kaj mislijo sodelavci o sodobni italijanski književnosti.

— Jurčičeva povest Jurij Kozjak je izšla v latinskem prevodu. Prevod je — kakor ostale prevode, saj je knjiga prevedena v največ jezikov in nobeno slovensko delo doslej ni doživelo toliko prevodov — oskrbel dr. Fr. Kolednik, tiskala pa Schola Typographica "Pax et bonum" v Rimu. Prevod je izšel v tisoč izvodih in stane v polplatno vezan 2 dolarja, broširan pa dolar in pol. Ista tiskarna je natisnila latinski prevod pridig F. S. Finžgarja Sedem postnih pridig in jih je tudi prevedel dr. F. Kolednik. Prevajalec navaja, da mu je pri prevajanju pomagal cistercijski pater Ephrem.

"Ljudje v človeških rokah. Poročilo iz Sibirijske". Delo s tem naslovom je pravkar izšlo pri nemški založbi. List, ki ga je napisal Helmut Leutelt. Tega — tedaj je bil poslovodja nemško-japonske tvrdke — so po japonskem zlomu l. 1945 zajele z drugimi 600.000 možmi sovjetske čete Malinskega in odvedle v Sibirijo. Brez procesa je bil obsojen na 20 let prisilnega dela, vendar se je l. 1955 vrnil domov in opisal prestanih 10 let po sibirskih taboriščih.

Že kakšno leto ima velike uspehe na nemškem knjižnem trgu knjiga s podobnimi izkustvi: "Moje trideseto leto". Avtor je katoliški duhovnik Gerhard Fittkau. Kot kaplana v Vzhodni Prusiji so ga sovjeti odvedli z drugi-

GLAS bodo odslej dobivali brezplačno naročniki naših knjižnih zbirk in naši člani. Za vse druke bo znašala naročnina za drugo polovico leta 1959 (12 števil) 30 pesov za Argentino, 40 arg. pesov za ostalo Juž. Ameriko, 1 dolar za USA in Kanado, 20 šilingov za Avstrijo, 500 lir za Italijo, 400 fr. frankov za Francijo in pol funta za Anglijo in Avstralijo.

mi rojaki v taborišče na Vorkuti. Ni sicer mogoče v tem primeru govoriti o pisateljskem daru, tudi piševala opazovalna sposobnost ni izredna, vendar dejstva in dogodki sami zagrabijo z vso silo; transporti, barake, nesmiselno prisilno delo, lakota, bolezn, umiranje. Človeško življenje nima za komunistični upravni stroj nobene vrednosti, materialistična miselnost ne priznava človeku nobenega dostojanstva. Trpljenje mnoge približa Bogu (koliko dobrega store duhovniki v teh najbednejših razmerah!), nekatere pa spremeni v prave peklenščke. Daljši stik s sovjetskimi uradniki in biriči — po navadi sami kaznjenci — odkrije v njih poleg podivjanosti večinske obup, v drugih ostanke nepravovernih nazorov, v nekontroliranih trenutkih pa tudi dejanje plemenitosti.

Zgodí se, da postaneta najboljša zaveznika v prizadevanju za rešitev duš in prijatelja pisec in protestantski pastor: trpljenje kot sredstvo za zbližanje bratov. Nasprotno pa posplošujoča mrznja in navadna prenapetost odbijata najbližje; to dokazuje v Fittkauovih spominih tale bridka zgodba: po slabem letu ga čisto oslabelega pošljejo domov. Transport že preide vzhodno-nemško mejo. Na kolodvoru opazi Fittkau poljskega duhovnika v pomenku z važnim gospodom. Z vsemi silami se zavleče do njiju. V latinščini se Poljaku predstavi kot nemški duhovnik, ki se vrača iz sovjetske sužnosti in ga prosi blagoslova. Oni pa ga prezirljivo odbije. V vseh teh mesecih je bil to edini udarec, ki ga je vrgel v nezadržen jok.

Knjiga gre po svetu že v raznih prevodih. Menda se pogajajo tudi za prevod v španščino.